

บทนำ

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การสื่อความหมายที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมก็คือการอ่าน การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาตั้งแต่เกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง ในด้านการศึกษา อาชีพ คุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และสนองความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนั้นการจะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ก็ได้มาจากการอ่าน ดังนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งที่ควรจะได้รับการศึกษา และพัฒนามาตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถรู้ได้อย่างรวดเร็วทั้งใน ด้านร่างกาย สติปัญญา ภาษา ทักษะ และ จริยธรรม ซึ่งหนังสือเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะนำเด็กไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ดังที่ อันยาณี น้อยศรี (2547 : 1) กล่าวว่า การอ่านมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้แต่ประการเดียวนั้นไม่เพียงพอ จำเป็นต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กด้วย เพราะการอ่านเป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่จะสร้างสรรค์ และส่งเสริมกันได้โดยใช่ ความพยายามเพียงเล็กน้อยและปฏิบัติเป็นประจำ ทั้งนี้บุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะช่วยวางรากฐานมั่นคงนี้ไว้ได้คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ บรรณารักษ์ ผู้บริหารการศึกษา หน่วยงานราชการ เป็นต้น ในปัจจุบัน พบว่า การใช้ภาษาขาดการนำกฎเกณฑ์ที่เคยปฏิบัติมาใช้ จึงส่งผลให้เกิดการใช้ภาษาที่ขาดประสิทธิภาพ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานเมื่อ วันที่ 9 มกราคม 2502 ความว่า “ในปัจจุบันนี้ ปรากฏว่าได้มีการใช้ถ้อยคำออกจะฟุ่มเฟือย และไม่ตรงกับความหมายที่แท้จริง อยู่เนือง ๆ ทั้งออกเสียงไม่ถูกต้องตามอักขระวิธีถ้าปล่อยให้เป็นไป ดังนี้ภาษาไทยของเราจะมีแต่จะทรุดโทรม ชาตินี้ไทยเรามีภาษาของเราใช้เองเป็นสิ่งอันประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกอันมีค่า ตลอดมาถึงเราทุกคนจึงมีหน้าที่รักษาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป” (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 2)

จากความสำคัญของการใช้ภาษา ตลอดจนถึงพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทำให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ได้ตระหนักเห็นว่าควรจัดตั้งโครงการคลินิกหมอภาษาขึ้นมา เพื่อเป็นการส่งเสริม และรักษาภาษาไทย ควรรับส่งเสริมในด้านความสำคัญของการแก้ปัญหา และพัฒนาทักษะในการใช้

ภาษาไทยให้ถูกต้อง และส่งเสริมนักเรียนได้ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ชัดเจน และจากการรายงานทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยพบว่า เด็กนักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่ออก ไม่สนใจเรียน ขาดความรับผิดชอบในด้านการเรียน ครูผู้สอนไม่ได้เน้นทักษะในด้านการอ่านเท่าที่ควร ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้ยังมีได้มีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำมายืนยันได้ว่าการดำเนินงานของโครงการคลินิกหมอภาษาจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ และผลการดำเนินงานเป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด อีกทั้งโครงการคลินิกหมอภาษาเป็นโครงการใหม่ซึ่งจะเริ่มทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จึงไม่สามารถทำให้ทราบว่าผลการดำเนินงานของโครงการประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งใน การบริหารโครงการ การประเมินจะเข้ามามีบทบาทสำคัญ และเกี่ยวข้องกับโครงการทุกขั้นตอน จะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรจะให้มีการดำเนินงานโครงการอีกหรือไม่ การจะใช้งบประมาณที่มีอยู่ค่อนข้างจำกัดกับการใช้จ่ายในโครงการใดโครงการหนึ่งควรพิจารณาจากอะไร จะรู้ได้อย่างไรว่า สมควรจะให้มีการลงทุนในโครงการใดการประเมินจะเข้ามามีบทบาทในการช่วยเลือกโครงการที่เหมาะสม โครงการที่มีความเป็นไปได้ โครงการที่คุ้มค่ากับการลงทุนหรือมีผลตอบแทนสูง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 27)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการคลินิก หมอภาษา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL ของ Stufflebeam มาเป็นแนวทางในการประเมิน โดยจะประเมินครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไขเพื่อการวางแผนในการดำเนินงานโครงการในปีการศึกษาต่อไป รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการประเมินโครงการอื่น ๆ ในด้านพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการคลินิกหมอภาษา ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินโครงการคลินิกหมอภาษา ไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินการดำเนินงานโครงการคลินิกหมอภาษา ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2551 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP MODEL ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งประเมินครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้คือ

1. การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินด้านหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ ความเหมาะสมของโครงการ
2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินด้านผู้รับผิดชอบโครงการ การดำเนินงานโครงการ ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และกิจกรรมของโครงการ
3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินด้านการวางแผนโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การติดตามผล การประเมินผลในกระบวนการ
4. การประเมินการด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ความพึงพอใจของผู้เรียน การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขอบเขตพื้นที่

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ขอบเขตเวลา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 (20 ตุลาคม 2552 – 30 มีนาคม 2553)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 12 คน ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 3 คน โดยประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต
2. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการคลินิกหมอภาษาเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 10 คน โดยประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 คน โดยประเมิน 2 ด้าน โดยประเมิน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินโครงการ หมายถึง การตรวจสอบในการดำเนินงานของโครงการ เพื่อนำผลของข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อพิจารณาว่าโครงการนั้นได้บรรลุ เป้าหมายมากน้อยเพียงใด สมควรที่จะทำต่อไปหรือควรยุติโครงการ

โครงการคลินิกหมอภาษา หมายถึง โครงการที่ได้จัดทำขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านของนักเรียน โดยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย และส่งเสริมให้นักเรียนให้ใช้ภาษาที่ถูกต้อง

การประเมินแบบ Cipp Model หมายถึง รูปแบบที่ใช้ในการประเมินของสตีฟเฟิลบีม เป็นการประเมินเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลนำไปใช้ในการตัดสินใจในการหาทางเลือกที่เหมาะสม

นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ หมายถึง นักเรียนที่มีปัญหาในด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 10 คน ที่เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ทราบถึงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการคลินิกหมอภาษา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไป